

I. Úvod

Svátek PESACH je součástí týdenního svátku nekvašených chlebů (Chag ha-macot), a to jeho prvním dnem. Sám o sobě připomíná skok o půlnoci 15. nisanu 2448 židovského letopočtu, kdy Hospodin při desáté egyptské ráně pobil v Egyptě všechno prvorozené a při tom pasach (přeskočil) obydlí dětí Izraele. V dobách existence Chrámu slavili Židé tento svátek vykoupení z otroctví jako oné noci obětí ročního beránka. Po upečení na ohni byl v průběhu noci sněden spolu s trpkými bylinami (maror) připomínajícími trpkost otroctví a nekvašeným plackami (macot) připomínajícími rychlý odchod z něho. Kolem pesachové oběti, maca a maroru je soustředěno vyprávění o východu z Egypta, tedy **Hagada šel Pesach**. Seder, náboženský obřad předepsaný Hospodinem pro noc 15. nisanu, nemá charakter pouhého vyprávění či profánní hostiny. Je přikázanou bohoslužbou a každý Žid bez rozdílu pohlaví a věku je povinen se jí zúčastnit.

Slavit velikonoce, včetně sederové večeře, však nemusí jenom Židé. Pro křesťany je příběh o vyvedení židovského národa z Egypta součástí duchovního dědictví zaznamenaného ve Starém zákoně. Má však také přímý novozákonní význam: jestliže čteme tradiční hagadu pozorně, najdeme množství odkazů, které nám připomenou novozákonní texty ukazující, jak Ježíš svou obětí naplnil poselství velikonoc o vysvobození z otroctví hříchu. Další významová rovina je pro křesťany dána tím, že tzv. Poslední večeře, kterou slavil Ježíš se svými učedníky, byla nepochybně sederovou večeří. Mnohé podrobnosti jejího pořádku nám opět vrhnou nové světlo na Ježíšovo dílo vykoupení.

Hagada je kniha, v níž je zaznamenán řád sederové večeře. Jde patrně o nejstarší rituální text židovské tradice, který je sestaven na základě biblických přikázání a traktátů Talmudu. Existuje v mnoha verzích a často je i ilustrována. V souvislosti s rozvojem mesiánského hnutí se objevují také hagady mesiánských židů, které zahrnují novozákonní pohled na Ježíše. V tomto vydání jsme nejvíce vycházeli z Nové pražské hagady (Sefer, Praha, 1996), The Family Haggadah (Artscroll, New York, 1981) a mesiánské Passover Haggadah (Joan R. Lipis, San Francisco, 1993).

II. Praktické poznámky

Tento text má sloužit jako praktické vodítko pro křesťany. Umožní uspořádání sederového večera, ať už v rodině, ve skupině nebo v celém shromáždění. Doporučujeme, abyste si jej předem prostudovali a rozhodli se, jak jej využijete. Celý pořádek je poměrně komplikovaný a jeho úplné provedení může trvat i více než tři hodiny. Některé prvky je možné vynechat nebo pozměnit. Mějte v tom svobodu a pamatujte, že je lépe soustředit se na klíčové prvky, než se ztratit ve spleti jednotlivých kroků. Vezměte také v úvahu, kdo se bude večera účastnit a zda má již s podobnou oslavou nějakou zkušenost.

Páteří celého večera je čtení z hagady, které provádí z větší části jeden určený člověk. V našem textu je označen jako předsedající. Všichni účastníci by měli mít tentýž výtisk hagady před sebou, aby mohli program sledovat a účastnit se vyznačeného společného čtení a proklamací. Je také vhodné předem určit několik účastníků, kteří přečtou nahlas některé úseky, například žalmy nebo modlitby.

Na rozdíl od klasické židovské hagady obsahuje tato verze ještě některé vysvětlující poznámky a dále doplňující texty poukazující na Ježíše. Navržené formulace si může předsedající nebo organizátor upravit.

Pro přehlednost jsou jednotlivé části textu značeny takto:

- normálním písmem je značen text, který předčítá předsedající
- **tučným písmem** je značeno požehnání nebo text z Písma, které se předčítá nahlas; aby se co nejvíce lidí zapojilo do programu, je vhodné určit pro toto čtení jiné osoby než předsedajícího

- **tučnou zvětšenou kurzívou** je značen text, který mohou všichni účastníci současně nahlas proklamovat

- obyčejnou kurzívou jsou psány vysvětlující poznámky, které se nečtou.

Osoby a obsazení - je nutné určit nejméně tyto osoby:

Předsedající - předčítá (nebo lépe vypráví) hlavní text

Hospodyně - zapaluje svíce a pronáší příslušné požehnání (buď paní domu, nebo jiná vhodná ženská postava)

Dítě - nejmladší dítě, které je schopno nahlas položit čtyři otázky

Služebník (služebníci) - obcházejí v určenou chvíli (dvakrát během večera) hosty, nesou mísu s vodou a přes ruku mají ručník. Každý si omyje a osuší ruce. Počet služebníků by měl být úměrný počtu účastníků, aby mytí rukou netrvalo příliš dlouho.

Další číšníci, kteří obsluhují hosty, se určují podle potřeby.

Hudba - zde je velký prostor k improvizaci. Na určeném místě se zpívá tradiční píseň "Dajejnu". Na dalších vhodných místech můžete zařadit písně, které znáte a jsou vám blízké.

Jídlo - jako hlavní jídlo večera doporučujeme jehněčí, případně kuřecí maso (jehněčí guláš vyhovuje). Součástí sederu je, že každý má postupně vypít čtyři sklenky vína, každou z nich do dna. Je vhodné na to hosty předem připravit a umožnit jim, aby si každý nalil množství, na které má víru. Pro tento účel stačí sklenky o objemu 1 dcl.

Na každém stole by mělo být toto:

po jedné misce na vařená vejce, slanou vodu, karpas, maror, charoset, zroa; jeden talíř na macesy (pro každého alespoň jeden); karafa s vínem; pro každého sklenka na víno.

Každý účastník bude mít jeden menší (dezertní) talířek, na nějž si bude v průběhu večera nabírat jednotlivé ingredience podle pokynů. Hlavní jídlo bude přineseno na zvláštním talíři.

Doporučujeme, aby předsedající měl na svém stole ingredience na zvláštním pesachovém talíři. Pro předvádění je třeba, aby na něm byly tři macesy na sobě. Dále bude na jeho stole jeden pohár vína pro Elijáše.

III. Příprava na pesach

Pro celé období svátku nekvašených chlebů platí pro všechny Židy zákaz vlastnění, přechovávání a požívání potravin, které buď podléhají zkvašení nebo mají povahu kvasu. Je proto náboženskou povinností dbát před začátkem svátku o odstranění potravin spadajících do kategorie chamec z bytu, domu a všech prostor, které jsou jeho vlastnictvím.

Následující text a příslušné úkony by měly být správně provedeny již před zahájením vlastního sederu. Není-li k tomu příležitost, je vhodné účastníky na úvod seznámit alespoň s textem, který v takovém případě přečte předsedající.

Odstranění kvasu - Bdikat chamec

Jak je napsáno v Exodu 12:14-20, Bůh přikázal lidu Izraele, aby v přípravě na pesach odstranili ze svých domů veškerý kvas (*chamec*). Nic kvašeného se pak nesmí jíst po celý týden. Jaký to má význam? Rabi Alexandri říkával: „Pane, ty víš dobře, že toužíme jednat podle tvé vůle; co nám v tom však brání? Je to kvas v těstě...“ (Brachot 17a)

Pavel z Tarsu zmiňuje v novozákonním listu Římanům podobnou zkušenost: „Chtít dobro, to dokážu, ale vykonat už ne. Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci.“ (Řím 7:18-19)

Kvas symbolizuje lidský sklon ke zlému, hříchu, který má stejně jako kvas schopnost se rozpínat, a už jeho malý zárodek může zkazit velké dílo. Čas pesachu je obdobím očištění, k němuž nás vyzývá také Nový zákon:

„Nevíte, že trocha kvasu prokvasí celé těsto? Vyčistěte proto starý kvas, abyste byli novým těstem, neboť jste nekvašení. Vždyť Mesiáš, náš pesachový Beránek, byl za nás obětován. Slavme tedy pesach ne se starým kvasem, ani s kvasem špatnosti a zloby, ale s macesy upřímnosti a pravdy.“ (1. Kor 5:6-8)

Zkoumejme tedy sami sebe a odstraňme každou stopu kvasu nečistoty v myšlení, slovech či skutcích.

SEDER - POŘÁDEK

קדש	- zahájení bohoslužby: odříkání "kiduše", který oznamuje svatost svátku. Provádí se nad první číši vína, kterou vypijeme opřeni.
KADEŠ	
ורחץ	- omytí rukou před jídlem, ale bez požehnání
URCHAC	
כרפס	- malý kousek cibule nebo uvařeného bramboru ponoříme do slané vody a sníme s požehnáním
KARPAS	
יח'י	- rozlomení prostředního macesu
JACHAC	
מגיד	- vyprávění o odchodu z Egypta
MAGID	
רחצה	- umytí rukou před požehnáním a jídlem
RACHCA	
מוציא	- požehnání macesu
MOCI	
מצה	- jezení macesu
MACA	
מרור	- jezení hořkých bylin
MAROR	
כורך	- obložený chlebík: jezení sendviče z macesu, hořkých bylin a charosetu
KORECH	
שלחן	- slavnostní večeře, předkrmem je vajíčko se slanou vodou, následuje slavnostně upravený pokrm z beránka
עורך	
ŠULCHAN	
ORECH	
צפון	- ven ze skryše: nalezení ukrytého macesu a sněžení tohoto zákusku
CAFUN	
ברך	- poděkování po jídle a požehnání třetímu poháru
BARECH	
הלל	- zpěvy svátečních chval Hospodina
HALEL	
נרצה	- prosba, aby Hospodin tuto oběť přijal
NIRCA	

IV. Sederový večer

Předsedající: Příběh, který vám budu vyprávět, je z izraelských dějin. Stal se před mnoha tisíci lety a Bůh přikázal synům Izraele, aby se každý rok takto scházeli a připomínali si, jak je skrze Mojžíše vyvedl z egyptského otroctví.

My, kteří nejsme Židé, ale křesťané, jsme vírou naroubováni na kmen Izraele, a proto má tento příběh co říci i nám. Jeho připomenutím cheme demonstrovat, že máme úctu k židovské tradici a uvědomujeme si své vlastní kořeny. Chceme také lépe porozumět Ježíši, který právě v době tohoto svátku zemřel v Jeruzalémě jako beránek za naše hříchy.

Židovská tradice ví, že důležitá jsou nejen slova, ale také činy. Kromě vyprávění proto budeme pojídat jídla, která mají různý symbolický význam. Postupně vám je představím. Každý je pozván účastnit se všech symbolických úkonů.

Zapálení svící - Birkat ha ner

Podle biblického pojetí vždy po západu slunce začíná nový den. O šabatu a svátcích hospodyně zapaluje svíce, které vyjadřují, že nastávající den je svatý, tedy oddělený k nějakému zvláštnímu účelu.

Hospodyně: „Požehnaný jsi Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který jsi nás posvětil krví Ješuy a přikázal nám zapalovat pesachové svíce. Dej, ať toto světlo vstoupí do našich srdcí a myslí a ať uctíme tvého Syna Ješuu, který je světlo světa.“

Hospodyně zapálí svíce.

Představení sederového talíře

Předsedající (předvádí jednotlivé ingredience):

Tento zvláštní talíř se nazývá sederový - *kahrah*. (Seder, hebrejsky "řád, pořádek", onačuje v tomto případě přesně stanovený řád průběhu večera.) Každý druh jídla na něm symbolizuje nějakou část velikonočního příběhu. Tento příběh není jenom historickou vzpomínkou. Je také symbolem našeho duchovního vysvobození. Každá část pesachu znázorňuje nějaký prvek tohoto vykoupení. Bůh přikázal, abychom jedli tři druhy jídla; později k nim lidé přidali ještě další symbolické pokrmy, aby nám pomohli prožít všechny prvky pesachu.

Maces je nekvašený chléb, který jedli Izraelci při odchodu z Egypta. Kvas je navíc symbolem hříchu, a proto maces symbolizuje odhodlání hřích ze svého života odstranit.

Na tři macesy zakryté ubrouskem nebo na talíř položí následující ingredience:

Zro'á (*jehněčí kost se zbytkem masa nebo kuřecí krk*)

symbolizuje beránka, kterého Izraelci jedli před odchodem z Egypta, a také oběti beráneků, které byly odpoledne před pesachem přinášeny v Chrámě.

Bejca (*vejce na tvrdo*)

je podobně jako kost vzpomínkou na Chrám: skořápka, bílek a žloutek odpovídají nádvoří, svatyni a velesvatyni.

Maror (*hořké byliny, např.: křen, endivie, římský salát*)

symbolizují hořkost života v otroctví.

Charošet (směs jablek, hrušek, oříšků, vína či hroznové šťávy a skořice)
symbolizuje maltu, kterou Izraelci vyráběli při nucených pracích v Egyptě. Jeho sladkost současně představuje naději na budoucí vykoupení.

Karpas (zelenina: např.: vařené brambory anebo syrová cibule)
symbolizuje nový život židovského lidu. Namáčí se do slané vody, která symbolizuje slzy prolité v otroctví. Jí se dřívě než hořké byliny, aby se vyjádřilo, že Hospodin připravil naši záchranu ještě dřívě, než jsme okusili hořkost hříchu.

Čtyři poháry vína

Víno se používá proto, že symbolizuje radost a štěstí, jak je psáno: dáváš víno, jež srdce člověka rozradostní (Žalm 104:15).

Během večera budeme pít víno z těchto pohárů čtyřikrát, dvakrát před večeří a dvakrát po večeří. Každý z nich odpovídá jedné části vysvobození, jak o nich mluví Bible (Ex 6:6-7).

1. -pohár posvěcení: **vyvedu vás z egyptské roboty**
2. -pohár soudu: **vysvobodím vás z vašeho otroctví**
3. -pohár vykoupení: **vykoupím vás vztaženou paží a velkými soudy**
4. -pohár království: **vezmu si vás za lid a budu vám Bohem**

Jeden naplněný pohár, určený pro proroka Eliáše, zdobí střed sederového stolu.

קדש
 KADEŠ
 ורחץ
 URCHAC
 כרפס
 KARPAS
 חץ'
 JACHAC
 מגיד
 MAGID
 רחצה
 RACHCA
 מוציא
 MOCI
 מצה
 MACA
 מרור
 MAROR
 כורכך
 KORECH
 שלחן
 ŠULCHAN
 עורכך
 ORECH
 צפון
 CAFUN
 ברך
 BARECH
 הלל
 HALEL
 נרצה
 NIRCA

קדש - KADEŠ posvěcení svátku

první pohár - pohár posvěcení

Číšník naplní vínem první pohár k požehnání svátečního dne.

„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, bore pri ha gafen.“
 „**Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který jsi stvořil plod vinné révy.**“

Předsedající: První pohár je pohár posvěcení. Posvětit znamená oddělit. Bůh oddělil svůj lid od Egyptanů, aby jej vysvobodil a aby mu dal zvláštní úkol být na světě znamením Jeho existence. I my, kteří jsme kdysi nebyli jeho lidem, jsme byli připojeni k lidu Izraele, když nás Ježíš zachránil z hříchu a posvětil Duchem.

Nyní se posadíme a pijme tento pohár pohodlně opřeni vlevo. To je symbolem naší svobody, neboť otroci si nemohou ani při jídle a pití udělat pohodlí.

„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, shehechejanu vekijmanu vehigi'anu lazman ha ze“

„**Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, že jsi nám dal se dožít, udržet se a dospět do tohoto času.**“

Všichni vypijí první pohár opírajíce se vlevo.

ורחץ - URCHAC omytí rukou

Předsedající: Bůh přikázal Aronovi, aby si omýval ruce a nohy předtím, než přistupoval k Hospodinovu oltáři. Omytí rukou je pro nás symbolem toho, že chceme žít čistý život.

Služebníci obejdou hosty, kteří si umyjí ruce v míse s vodou a osuší ručníkem.

כרפס - KARPAS
pojedení zeleniny

Předsedající: Tato zelenina nám připomíná, že člověk je vzat ze země; slaná voda symbolizuje slzy prolévané v otroctví. Připomeňme si také slzy, které Ježíš proléval nad svým národem, a mějme k němu stejnou lásku jako On.

„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, bore pri ha adama.“
„Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi
vesmíru, který jsi stvořil plod země.“

Ponoření této chuťovky do slané vody je činem potěšení a svobody. Čteme-li slovo karpas zezadu, dostáváme poukaz na 600 000 Židů v Egyptě (sámech=60, krát 10000), kteří byli nuceni vykonávat těžkou práci, která jim lámala hřbety. Tři písmena p-r-ch znamenají těžkou práci.

Každý uchopí kousek zeleniny a namočí jej do slané vody a jí.

חץ - JACHAC
rozlomení macesu

Předsedající: (uchopí prostřední ze tří macesů a zvedne jej do výše)
Toto je chudý chléb, který jedli naši předkové v egyptské zemi. Každý, kdo je hladov, ať přijde a pojí, každý, kdo je v nouzi, ať přijde a slaví pesach. Tento rok zde – příští rok v zemi Izraelské! Tento rok otroci, příští rok lidé svobodní!

Tento chléb také ukazuje k Ježíši, který o sobě řekl: „Já jsem chléb života. Kdo přichází ke mně, nebude nikdy hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit! (Jan 6:35)

V židovské tradici tyto tři macesy symbolizují tři typy Židů: kohen, levíta a Izrael, tedy kněz, služebník svatyně a prostý lid. Připomínají také tři míry mouky, ze které Abraham přikázal Sáře upéct macesy, když je navštívili tři andělé. Rozlomení macesu také připomíná rozestoupení Rudého moře na příkaz Boha, aby děti Izraele mohly přejít na druhý břeh.

Jako křesťané můžeme v tradičních třech kusech macesu vidět symboliku Otce, Syna a Ducha svatého. Prostřední kus - Ježíš - byl zlomen, zabalen do plátna a později znovu vstal, jako je chléb vyváděn ze země.

Lámu tento chléb na znamení toho, že Ježíš byl za nás zlomen. Zabalím jej do plátna, stejně jako bylo Ježíšovo tělo zabaleno do plátna k pohřbu.

Předsedající rozlomí prostřední kus na dvě nestejně velké části. Větší kus je odložen stranou jako afikoman. Menší kus se vrátí zpět mezi dva původní.

קדש
KADEŠ
ורחץ
URCHAC
כרפס
KARPAS
חץ
JACHAC
מגיד
MAGID
רחצה
RACHCA
מוציא
MOCI
מצה
MACA
מרור
MAROR
כורך
KORECH
שלחן
ŠULCHAN
ORECH
צפון
CAFUN
ברך
BARECH
הלל
HALEL
נרצה
NIRCA

קדש
 KADEŠ
 ורחץ
 URCHAC
 כרפס
 KARPAS
 ח'ץ
 JACHAC
 מגיד
 MAGID
 רחצה
 RACHCA
 מוציא
 MOCI
 מצה
 MACA
 מרור
 MAROR
 כורכך
 KORECH
 שלחן
 עורך
 ŠULCHAN
 ORECH
 צפון
 CAFUN
 ברך
 BARECH
 הלל
 HALEL
 נרצה
 NIRCA

schování afikomanu

Předsedající: Afikoman je řecké slovo, které znamená „ten, který přijde potom“ a může označovat například zákusek po jídle. Děti nyní zavřou oči a já jej schovám, stejně jako byl Ježíš schován v hrobě po tři dny a tři noci. Po večeři jej děti mohou jít hledat. Kdo jej najde, dostane dárek.

Děti zavřou oči a předsedající schová afikoman a vrátí se ke stolu.

Číšníci znovu naplní poháry, ale ještě se z nich nepije.

מגיד - MAGID příběh exodu

Předsedající: Boží slovo říká, že naší povinností je jíst tuto večeři. Když se nás děti budou ptát, máme jim vysvětlit proč.

čtyři otázky

Dítě se ptá, čím se liší tato noc od všech ostatních nocí. (Ma ništana ha lajla ha ze mi kol ha lejlot?)

Dítě:

Proč jíme dnes večer pouze maces - nekvašený chléb, když jindy můžeme jíst jakýkoli chléb?

Proč jíme dnes večer pouze hořké byliny, když jindy jíme všechny druhy zeleniny?

Proč dnes večer namáčíme zeleninu dvakrát do misky (se slanou vodou), když ji jindy namáčet nemusíme?

Proč dnes večer jíme a přitom se opíráme o polštářky a hovíme si, jako bychom byli králové, když jindy můžeme při jídle sedět opřeni i neopřeni a hovět si nebo nehovět?

Předsedající na tyto otázky odpoví čtením nebo vyprávěním příběhu z Exodu 12:3-49:

Předsedající: Toto je velikonoční příběh. Dobře poslouchejte, abyste si jej zapamatovali.

otroctví

Byli jsme otroky faraona v egyptské zemi a Hospodin náš Bůh nás vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží. Kdyby nevyvedl naše otce z Egypta, ještě dnes bychom byli i se svými dětmi faraonovými otroky. Všichni jsme se stali otroky hříchu a byli jsme bezmocni, až se nad námi Bůh slitoval a poslal svého syna Ježíše, aby nás zachránil. Nebýt Ježíše, byli bychom my i naše děti ještě dnes bez naděje a bez Boha na světě. A byť bychom byli všichni rozumní, byť bychom byli všichni života znalí, byť bychom byli všichni znalci Písma – vyprávět o východu z Egypta by přesto bylo naší povinností. A každý, kdo k vyprávění o východu z Egypta něco přidává, je hoden pochvaly.

čtyři druhy dětí

Tora mluví o čtyřech typech dětí: jedno je moudré, druhé zlé a vzpurné, další prosté a jedno ještě neví, jak se ptát.

Moudré dítě říká: „Co to jsou ta svědectví, nařízení a práva, která vám přikázal Hospodin, náš Bůh?“ (Dt 6:20) Na důkladnou otázku dej i ty důkladnou odpověď a vyučuj ho všem věcem, které nám Hospodin zjevil.

Zlé dítě praví: „Co máte na téhle službě?“ (Ex 12:26) Vy, on ne! A protože se sám vyřazuje z celku, popírá samotnou podstatu. A tak mu též obrus zuby a řekni mu: „To je pro to, co Hospodin učinil mně, když jsem vycházel z Egypta.“ (Ex 13:8) Mně, ale ne jemu: kdyby tam býval byl, nebyl by vykopen.

Prostáček se ptá: „Toto – je co?“ Tomu odpovíš: „Hospodin nás vyvedl pevnou rukou z Egypta, z domu otroctví.“ (Ex 13:14)

A tomu, kdo ještě neví, jak se ptát, pomoz sám, protože je psáno: „V onen den svému synovi oznámíš: To je pro to, co mi prokázal Hospodin, když jsem vycházel z Egypta.“ (Ex 13:8)

čtyři druhy učedníků

Ježíš mluví o čtyřech druzích posluchačů, kteří se liší tím, jak reagují na Boží slovo. Jeden je jako dobrá úrodná půda, do které padne zrno a přinese mnohonásobný užitek. To je **ten, kdo slovo slyší a činí**. Jiný je jako tvrdá půda u cesty, na kterou zrno dopadne a ptáci je ihned sezobou. To je **ten, který nerozumí zasetému slovu**; přichází ten zlý a ihned uchvacuje to, co bylo zaseto do jeho srdce. Další je jako skalnatá půda, kde zrno hned vzejde, ale slunce je spálí, protože nemá kořen. To je **ten, kdo slovo hned s radostí přijímá, ale nemá v sobě kořen** a žije pouze dočasnými věcmi. Když pak nastanou těžkosti pro slovo, ihned se pohoršuje a odpadá. A konečně čtvrtý je jako trnitá půda. Zrno do ní padne, vzejde, ale trní je udusí. To je **ten, kdo slovo slyší, ale starosti tohoto věku a svod bohatství slovo dusí**, a tak se stává neplodným. (Mt 13:3-23)

„Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru, že jsi nám daroval své Slovo, které má moc zachránit naše duše. Dej, ať jsme jako dobrá půda, ať slovo přijmeme a přineseme hojný užitek.“

ujištění

Naši předkové byli původně modloslužebníky, jak je psáno: „Všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“ (Řím 3:23). Ale Hospodin promluvil k Abrahamovi, provedl ho celou zemí kenaanskou a rozmnožil jeho símě a Jákob a jeho synové sestoupili do Egypta. Abrahamovi řekl: „Věz, že tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich; budou tam otročit a budou tam pokořováni po čtyři sta let. Avšak proti pronárodu, jemuž budou otročit, povedu při. Potom odejdou s velkým jméním.“ (Gn 15:13-14)

A to je ujištění, které se osvědčilo jak našim otcům, tak nám. Poněvadž ne jeden povstal proti nám, aby nás zničil, ale povstávají proti nám v každém pokolení, aby nás zničili, ale Hospodin nás zachraňuje z jejich rukou.

קדש

KADEŠ

ורחץ

URCHAC

כרפס

KARPAS

יחץ

JACHAC

מגיד

MAGID

רחצה

RACHCA

מוציא

MOCI

מצח

MACA

מרור

MAROR

כורך

KORECH

שלחן

שולחן

ŠULCHAN

ORECH

צפון

CAFUN

ברך

BARECH

הלל

HALEL

נרצה

NIRCA

קדש
 KADEŠ
 ורחץ
 URCHAC
 כרפס
 KARPAS
 חץ'
 JACHAC
 מנ'ד
 MAGID
 רחצה
 RACHCA
 מוציא
 MOCI
 מצה
 MACA
 מרור
 MAROR
 כורב
 KORECH
 שלחן
 עורך
 ŠULCHAN
 ORECH
 צפון
 CAFUN
 ברך
 BARECH
 הלל
 HALEL
 נרצה
 NIRCA

utrpení v Egyptě

Děti Izraele tedy žily v Egyptě pod vládou faraonovou, který jim ztrpčoval život tvrdou otročinou. Všechnu otročinu, kterou na ně uvalil, jim ještě ztěžoval surovostí. I křičeli Izraelci k Bohu. Jejich volání o pomoc vystupovalo z té otročiny k Bohu. Bůh vyslyšel jejich sténání, Bůh se rozpomenul na svou smlouvu s Abrahamem, Izákem a Jákobem. Bůh na syny Izraele pohleděl, Bůh se k nim přiznal.

Stejně Bůh slyší dnes volání každého, kdo se k němu obrací. Bůh činí dobře všem lidem a chce, aby všichni lidé byli zachráněni a poznali jeho dobrotu.

deset ran

A tak Bůh poslal svého služebníka Mojžíše k faraonovi, aby mu vyřídil: „Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Propust' můj lid, ať mi slouží.“ Ale farao jej nechtěl poslechnout. Farao se zatvrdil a Bůh seslal na Egypt deset hrozných ran.

A Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou a vztaženou paží, velkou hrůzou, znameními a zázraky.

Předsedající: Tato část vyprávění je nesmírně důležitá, protože ukazuje, že Bůh netoleruje hřích. Skrze proroka Ezechiele Bůh řekl: „*Duše, která hřeší, zemře.*“ (Ezech 18:4) V Novém zákoně píše Pavel: „*Mzdou hříchu je smrt.*“ (Řím 6:23)

Ačkoli egyptské rány byly důsledkem jejich nepravostí, neradujeme se nad utrpením Egyptanů. Místo toho vyjádříme zármutek nad jejich bolestí a ztrátou. Pohár vína je symbolem radosti. Proto při připomínce deseti ran a zmaru s nimi spojeného ubereme vína ze svých pohárů. Při zmínce každé z ran nabere kapku a stříkneme jí na talíř nebo na maces.

krev + žáby + komáři + mouchy + dobytčí mor + vředy + krupobití + kobylky + temnota + pobití prvorozených

Hospodine, prosíme tě o milosrdenství a děkujeme ti za vysvobození ze všech těchto ran. Ty jsi vyvedl svůj lid s radostí a dal jsi jim zemi pohanů, aby dodržovali tvoje přikázání a ctili tvé zákony.

Píseň: Dajejnu

Tím více mnohonásobného dobra nám Bůh prokázal tím, že nás vyvedl z Egypta, že je postavil před soud a že to udělal s jejich bohy, že zabil jejich prvorozené, dal nám jejich jmění, roztrhl před námi moře, že nás jím provedl po souši, utopil v něm naše nepřátele, staral se o nás v poušti čtyřicet let, krmil nás manou, daroval nám šabat, přivedl nás k hoře Sinaj a dal nám svou Tóru, že nás dovedl do Svaté země a zvolil tam svůj příbytek, a že v plnosti času poslal svého syna jako Toho pomazaného, který nás vysvobodil z našich hříchů.

tři pesachové micvot - povinnosti

Předsedající: Raban Gamaliel říkával: Nesplnil svou povinnost, kdo by na pesach nepromluvil o těchto třech: o pesachové oběti, nekvašeném chlebu a o hořkých bylinách.

1. Proč pojídali naši předkové v době existence Chrámu obět' zvanou pesach?

Na základě toho, že Bůh překočil (pasach) domy našich předků v Egyptě, které byly označeny krví beránka.

2. Proč jíme tyto macesy?

Protože než se našim předkům zjevil Hospodin a vykoupil je, nestačilo jim vykynout těsto.

3. Proč jíme tuto hořkost (maror)?

Protože Egypt'ané ztrpčovali pobyt našich předků v Egyptě.

Také křesťané si mohou o velikonocích připomínat tyto tři aspekty: Ježíš se stal Beránkem Božím, byl obětován místo nás, abychom byli zachráněni. Nekvašené chleby připomínají kvas hříchu, před kterým se musíme mít stále na pozoru. A hořké byliny připomínají hořký život bez Boha.

Před poslední ranou Bůh přikázal Izraelcům, aby si toho večera každá rodina připravila beránka. Měl to být beránek určitých kvalit: jednoletý, bez jakékoli vady. Beránka měli zabít a trochou jeho krve natřít veřeje svých domů. Měli ho sníst ten večer opečený na ohni, s hořkými bylinami a nekvašeným chlebem. Měli ho jíst vstoje, přepásání na cestu a s holí v ruce. Měli jíst v chvatu. Bůh řekl, že té noci projde Egyptem a zahubí všechno prvorozené z lidí i z dobytka. Ale kde uvidí krev na veřejích, ten dům pomine. Slíbil, že nikomu z těch, kdo budou uvnitř, nijak neublíží. Toho dne zachránil Bůh Izraele z moci Egypt'anů. Izraelci viděli Jeho velkou moc, báli se Hospodina a uvěřili jeho služebníkovi Mojžíšovi.

Když Jan Křtitel uviděl Ježíše, řekl: Hle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa. Ježíš byl o velikonocích ukřižován za naše hříchy. Jeho krev prolitá na dřevě má podobný význam jako krev beránka, jíž Izraelci v Egyptě natřeli své veřeje: když ji Bůh uvidí, upustí od zkázy. Protože Ježíš za nás prolil svou krev, můžeme být svobodní.

druhý pohár - pohár soudu

Předsedající pozvedne pohár a pronese požehnání.

**„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, bore pri ha gafen.“
„Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který jsi stvořil plod vinné révy.“**

קדש

KADEŠ

ורחץ

URCHAC

כרפס

KARPAS

ח'י

JACHAC

מגיד

MAGID

רחצה

RACHCA

מוציא

MOCI

מצה

MACA

מרור

MAROR

כורח

KORECH

שלהן

ŠULCHAN

עורח

ORECH

צפון

CAFUN

ברך

BARECH

הלל

HALEL

נרצה

NIRCA

קדש
 KADEŠ
 ורחץ
 URCHAC
 כרפס
 KARPAS
 יחץ
 JACHAC
 מגיד
 MAGID
 רחצה
 RACHCA
 מוציא
 MOCI
 מצה
 MACA
 מרור
 MAROR
 כורך
 KORECH
 שלחן
 עורך
 ŠULCHAN
 ORECH
 צפון
 CAFUN
 ברך
 BARECH
 הלל
 HALEL
 נרצה
 NIRCA

Předsedající: Tento pohár je pohárem soudu. Brzy poté, co jej Ježíš vypil, naplnilo se na něm slovo soudu: Ten, který hříchu nepoznal, byl za nás učiněn hříchem, abychom se my stali spravedlností Boží v něm. (2.Kor 5:21)

Když Ježíš přišel do Getsemanské zahrady, modlil se: **Otče, chceš-li, přenes ode mne tento pohár, avšak ne má vůle, nýbrž tvá se staň. Ukázal se mu anděl z nebe a posiloval ho. Ocitnuv se ve vnitřním zápase, usilovněji se modlil; jeho pot začal být jako kapky krve, které kanuly na zem. (Lk 22:42-44)**

Ježíš nechtěl pít z tohoto poháru, ale byl poslušný svému Otci. Pil z poháru odsouzení, abychom my pít nemuseli.

Všichni vypijí do dna druhý pohár, při tom se opírají o levou ruku. Zatím se další víno nenalévá.

רחצה - RACHCA umytí rukou

Předsedající: Při své poslední večeři s učedníky Ježíš využil tento okamžik k významnému poselství. Vstal od stolu a místo rukou začal svým učedníkům mýt nohy, což bylo považováno za ponižující práci otroka. Tím Ježíš ukázal, že nestačí naplnit literu zákona. Svým učedníkům řekl: „Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.“ (Jan 13:14-17)

„Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru; pomoz nám připomínat si příklad tvého Syna a dej nám takovou lásku k lidem, jakou nám ukázal On.“

Služebníci opět obejdou hosty a každý si omyje ruce v misce s vodou.

מוציא - MOCI מצה - MACA požehnání a pojetí macesu

Předsedající: Nyní tedy budeme jíst chléb, stejně jako jej jedl Ježíš se svými učedníky.

„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, ha moci lechem min ha arec.“

„Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru, který vyvodíš chléb ze země.“

Nekvašený chléb je symbolem očištění.

„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, ašer kidšanu be dam Ješua ve civanu al achilat maco.“

„Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru, který jsi nás posvětil krví Ješuy a přikázal nám jíst nekvašené chleby.“

Každý si vezme kousek macesu a jí opřen o polštářek. (Část macesu zůstane na závěr.)

מרור - MAROR

hořké byliny

Předsedající: Hořké byliny jsou symbolem hořkosti života v otroctví a hořkosti hříchu. Jezme je společně s macesem a pamatujme též na hořkost Ježíšova utrpení, které podstoupil kvůli nám.

„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, ašer kidšanu be dam Ješua ve civanu al achilat maror.“

„Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru, který jsi nás posvětil krví Ješuy a přikázal nám jíst hořké byliny.“

Každý si vezme kousek macesu a hořkých bylin a jí.

כורכ - KORECH

sendvič

Předsedající: Nyní znovu okusíme hořkých bylin s macesem. Tento zvyk zavedl veliký talmudistický rabín Hilel. Ze spodního macesu (který symbolizuje celý Izrael) se odlomí dva kousky, vloží se mezi ně trocha maroru a po pronesení požehnání se sendvič spojí.

charoset - malta

Dále okusíme charoset, který symbolizuje maltu, kterou Židé museli dělat v egyptském otroctví. Tato směs je také symbolem toho, jak sladkost vykoupení může přemáhat hořkost hříchu.

Každý pojí popsáním způsobem kousek macesu a hořkých bylin, potom pojí maces s hořkými bylinami namočený do charosetu.

קדש

KADEŠ

ורחץ

URCHAC

כרפס

KARPAS

יח'י

JACHAC

מגיד

MAGID

רחצה

RACHCA

מוציא

MOCI

מצה

MACA

מרור

MAROR

כורכ

KORECH

שלחן

עורך

ŠULCHAN

ORECH

צפון

CAFUN

ברך

BARECH

הלל

HALEL

נרצה

NIRCA

שלחן עורך - ŠULCHAN ORECH prostřený stůl

bejca - vejce

Předsedající: Vejce je symbolem chrámu: skořápka představuje nádvoří, bílek svatyni a žloutek velesvatyni. Rozbití vejce symbolizuje zboření chrámu, namáčení do slané vody pak slzy smutku nad jeho zkázou. Současně představuje dar nového života ve svobodě, která je spojena s přechodem moře. Stejně jako Izraelci prošli Rudým mořem, aby se zachránili z moci Egypta, právě tak jsme my skrze vodu křtu zachráněni z moci hříchu.

Každý rozbije vejce, namočí do slané vody a jí.

zro'a - kost

Předsedající: Kost symbolizuje beránka, kterého Izraelci jedli před odchodem z Egypta, a také oběti beránků, které byly o pesachu přinášeny v Chrámě. *Kost se nejí.*

večeře

Předsedající:

„Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru, který jsi nám přikázal slavit pesach. Pomoz nám připomínat si příběh vysvobození tvého lidu z otroctví Egypta a vysvobození z otroctví hříchu skrze tvého drahého syna Ježíše.“

V každé generaci má každý člověk pohlížet na sebe, jako kdyby on sám vyšel z Egypta, jak je psáno: ... *To proto, co Hospodin učinil mně, když jsem vyšel z Egypta. (Dt 6:23)* Stejně tak i my nikdy nezapomínejme, jak nás Hospodin vykoupil z hříchu a ze smrti. Kde bychom byli, kdyby se nás nedotklo Jeho milosrdenství!

Proto je naší povinností děkovat Tomu a opěvovat, oslavovat, vychvalovat, vynášet, slavit, žehnat, vyzdvihnout a chválit Toho, kdo udělal pro naše předky a pro nás všechny tyto zázraky. Vyvedl nás z otroctví ke svobodě, ze zármutku k veselí, ze dnů truchlení ke dni svátečnímu, z nehlubší temnoty k velikému světlu a ze zotročení k vykoupení. Předstupme před Něj tedy s písní novou, opěvujte Hospodina!

Píseň (Žalm 113, 114)

Následuje slavnostní večeře.

קדש
KADEŠ
ורחץ
URCHAC
כרפס
KARPAS
חץ'
JACHAC
מגיד
MAGID
רחצה
RACHCA
מוציא
MOCI
מצה
MACA
מרור
MAROR
כורח
KORECH
שלחן
עורך
ŠULCHAN
ORECH
צפון
CAFUN
ברך
BARECH
הלל
HALEL
נרצה
NIRCA

צפון - CAFUN zákusek

Předsedající: Večeře skončila, ale seder ještě není u konce. Děti teď musí najít afikoman. Dokud ho nenajdou, seder nemůže pokračovat. Kdo jej najde, získá nárok na odměnu.

Děti hledají afikoman a přinesou jej předsedajícímu, který je odmění.

Předsedající: Nyní sníme jako poslední část jídla odložený kousek prostředního macesu. Má to být poslední jídlo, které se tohoto večera jí, aby nám jeho chuť zůstala v ústech. To je ten chléb, který Ježíš vzal po večeři a dal svým učedníkům se slovy: „**toto je mé tělo, které se za vás vydává**“. Tento kus macesu nám připomene, že Ježíš je náš definitivní pokrm: kromě Něj už nic nepotřebujeme, jak je psáno: „**Všechno, čeho je třeba k zbožnému životu, nám darovala jeho božská moc v poznání jeho...**“ (2. Pt 1:3)

“Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, ha moci lechem min ha arec.”

„Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru, který vyvodíš chléb ze země.“

Každý si vezme kus macesu, který mu zůstal, a jí.

Po afikomanu tohoto večera se již nic nejí, pijí se pouze zbylé dva poháry vína.

ברך - BARECH modlitba po jídle

třetí pohár - pohár vykoupení

Před modlitbou po jídle se naleje třetí pohár vína.

Předsedající: Jako všichni Židé, i Ježíš při poslední večeři pil první a druhý pohár. Z třetího poháru však nepil. Svým učedníkům řekl:

“Napijte se z něho všichni. Neboť toto je má krev nové smlouvy, která se vylévá za mnohé na odpuštění hříchů. Pravím vám, že od této chvíle už nikdy nebudu pít z tohoto plodu vinné révy až do toho dne, kdy jej budu pít s vámi nový v království svého Otce.”
(Mt 26:28-29)

Učedníci pili, avšak Ježíš ne, protože tento pohár představuje vykoupení. Ježíš pil z poháru hněvu. Ale vyloučil se z poháru vykoupení: ten, který hřích nepoznal, se kvůli nám stal hříchem a zemřel, aby nás vykoupil.

„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, bore pri ha gafen.“
„Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který jsi stvořil plod vinné révy.“

Každý opřený vypije třetí pohár. Číšníci nalijí další pohár, ale nepije se z něj.

קדש

KADEŠ

ורחץ

URCHAC

כרפס

KARPAS

יח'

JACHAC

מגיד

MAGID

רחצה

RACHCA

מוציא

MOCI

מצה

MACA

מרור

MAROR

כורח

KORECH

שלחן

עורך

ŠULCHAN

ORECH

צפון

CAFUN

ברך

BARECH

הלל

HALEL

נרצה

NIRCA

קדש
 KADEŠ
 ורחץ
 URCHAC
 כרפס
 KARPAS
 יחץ'
 JACHAC
 מנגיד
 MAGID
 רחצה
 RACHCA
 מוציא
 MOCI
 מצה
 MACA
 מרור
 MAROR
 כורח
 KORECH
 שלחן
 עורר
 ŠULCHAN
 ORECH
 צפון
 CAFUN
 ברח
 BARECH
 הלל
 HALEL
 נרצה
 NIRCA

Elijášův pohár

Otevírají se dveře jako symbolické pozvání proroka Elijáše, zvěstovatele příchodu Mesiáše.

Předsedající: Dveře se otevírají pro proroka Elijáše. Je to výraz naděje, že s ním vstoupí mesiánská doba. Ačkoli můžeme pít pohár vykoupení, neboť v Ježíši jsme již byli přeneseni ze smrti do života, konečné vykoupení se ještě nezjevilo, a ještě mnohým nezaznělo slovo o svobodě. Elijášův pohár symbolizuje všechno to, co se ještě nenaplnilo. Ukazuje též na pohár, který s námi bude pít Ježíš v království svého Otce. Otevřenými dveřmi dáváme najevo, že tento čas netrpělivě vyhlížíme.

הלל - HALEL

žalmy a sváteční zpěvy Hospodinu

žalm 115, 116, 117, 118, 126, 136

Dveře se zavírají.

čtvrtý pohár - pohár království

Předsedající: Poté, co učedníci zazpívali chvalozpěv, vyšli na Olivovou horu. Čtvrtý pohár tedy nepil ani Ježíš a patrně ani učedníci. Ježíš odešel do zahrady hebrejsky zvané Gat Šmanim - olivového lisu. Olej v Bibli často symbolizuje Ducha svatého; toto místo lze proto přeložit jako „místo, kde byl Duch Boží rozdrčen“.

Ježíš tam byl zatčen, druhého dne byl zbičován a předveden před Pontského Piláta. Byl odsouzen k smrti ukřižováním. Vojáci se mu posmívali, na hlavu mu vrazili korunu z trní a na ramena vložili kříž. Když přišli na místo Golgata, ukřižovali ho a rozdělili si jeho šaty, házejíce o ně los. Nad hlavu mu dali nápis o jeho provinění: **Toto je Ježíš, král Židů.** Dali mu pít vína smíchaného se žlučí; okusil, ale nechtěl pít. „Ježíš řekl: Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“

Třetího dne - v den svátku prvotin - Ježíš vstal z mrtvých, jako prvotina všech, kteří zemřeli. Jako v Adamovi všichni umírají, tak budou v Kristu všichni obživeni. Radujme se z Jeho vítězství nad smrtí a z daru věčného života všem, kdo mu důvěřují a následují ho. Poselství pesachu zní: **Ježíš zvítězil a Jeho království je již mezi námi.**

Čtvrtý pohár je pohár království. Vyjadřuje to, co se má teprve stát. Bůh říká „vezmu si vás za lid a budu vám Bohem“. Bůh nás přijal v Ježíši za své děti.

„A protože jste synové, poslal Bůh ducha svého Syna do našich srdcí, ducha volajícího: Abba, Otče. Takže už nejsi otrok, ale syn. A když syn, tedy i dědic skrze Boha.“ (Ga 4:6-7)

Pijme tento čtvrtý pohár s vědomím, že jsme vírou adoptováni do Božího království, a v radostném očekávání chvíle, kdy Ježíš přijde znovu a vezme si nás k sobě. V ten den se každé koleno skloní a každý jazyk vyzná, že Ježíš je Pán.

Ješua Adonaj

„Baruch ata adonaj elohejnu, melech ha-olam, bore pri ha gafen.“
„**Požehnaný jsi, Hospodine Bože náš a králi vesmíru, který jsi stvořil plod vinné révy.**“

Každý vypije opřený čtvrtý pohár.

závěrečné požehnání

„Požehnaný jsi Hospodine Bože náš a králi vesmíru, za vinnou révu a plod vinné révy a za úrodu pole. Za úrodnou, dobrou a prostornou zemi, kterou se Ti zalíbilo dát našim předkům jako dědictví, abychom jedli z jejího ovoce a byli naplněni její dobrotou. Za věčný příbytek, který jsi nám připravil v nebi skrze svého Syna Ježíše.

Smiluj se, Hospodine, Bože náš, nad Izraelem, svým lidem; nad Jeruzalémem, svým městem; nad Sionem, místem přebývání tvé slávy; nad svým oltářem a svým chrámem. Zbuduj Jeruzalém, město svatosti, rychle v našich dnech. Přiveď nás do něj a potěš nás jeho obnovou. Přijď pro nás brzy a dej nám pít kalich nový ve svém království. A dopřej nám potěšení o tomto svátku nekvašených chlebů. Neboť ty, Hospodine, jsi dobrý a činíš dobře všem.“

„Požehnaný jsi Hospodine, Bože náš a králi vesmíru, který jsi nám zjevil záblesk své nekonečné milosti a milosrdenství. Děkujeme ti za tvého syna, našeho věčného vykupitele a zachránce, pravého a dokonalého Beránka.“

נרצה - NIRCA

Předsedající: Řád velikoční večere je nyní u konce. Stejně jako jsme měli tu výsadu jej provést dnes, kéž máme výsadu jej provést v budoucnu.

Ješua, beránek Boží, byl obětován, zemřel a vstal. Bliží se den, kdy přijde znovu a vezme nás tam, kde je on. Očekávejme tento veliký den s nadějí.

Ó svatý, který přebýváš na výsostech, dej povstat nespočetnému zástupu, ze všech národů, ras a jazyků, a brzy přiveď vykoupené na Sion s radostným zpěvem.

Průzračný ve výši nevídané,
pozvedni zástupy neslýchané
veď k sobě símě rozptýlené
v jáсотu na Sion vykoupené!

קדש

KADEŠ

ורחץ

URCHAC

כרפס

KARPAS

חץ

JACHAC

מגיד

MAGID

רחצה

RACHCA

מוציא

MOCI

מצה

MACA

מרור

MAROR

כורך

KORECH

שלחן

עורך

ŠULCHAN
ORECH

צפון

CAFUN

ברך

BARECH

הלל

HALEL

נרצה

NIRCA

